

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335-12 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט, סגן הנשיא יניב בוקר

המעוררת **ו.א. עאבד שירותי רפואה בע"מ**
ע"י ב"כ עוה"ד ארז בהגלי ועוה"ד רויטל מלאך

נגד

המשיבה **מדינת ישראל – פקיד שומה ירושלים והדרום**
ע"י ב"כ עוה"ד אלינועם קדוש

פסק דין

1 לפני ערעור מכוח ס' 17(א) לחוק לצמצום השימוש במזומן, תשע"ח-2018 (להלן: "החוק"), על
2 החלטת רשות המסים - פקיד שומה ירושלים והדרום, מיום 30/10/2025, להטיל על המעוררת
3 עיצום כספי בסך 160,056 ₪, בשל הפרת הוראות ס' 4(א) לחוק.
4
5 לאחר ששמעתי את סיכומי טענות הצדדים לפניי בדיון שהתקיים ביום 2.6.2026 ועיינתי בכתב
6 הערעור על נספחיו ובכתב התשובה על נספחיו, הגעתי למסקנה כי דין הערעור להידחות.
7
8 אין מחלוקת בין הצדדים על העובדות שביסוד החלטת פקיד השומה, לפיהן המעוררת, הפועלת
9 בתחום שירותי הרפואה ומפעילה מרפאה קהילתית בעיר רהט, מסרה למשכיר הנכס בו היא פועלת,
10 24 צ'קים, ללא שם המוטב, בהיקף של 800,280 ₪.
11
12 טענת המעוררת כי לא מדובר בשיקים שנמסרו "במסגרת העסק", כלשון סעי' 4(א) לחוק, משום
13 שהשכרת מבנים איננו עסקה של המעוררת אלא מתן שירותי רפואה, היא טענה שאין בה ממש.
14
15 נוסחו של סעיף 4(א) רחב מאוד ונועד לאפשר לרשויות להילחם ולצמצם את תופעת "הכלכלה
16 השחורה", "כלכלת הצל" ואת הלבנת ההון בישראל (ראה לעניין זה דברי ההסבר בה"ח הממשלה
17 945, ו' באב התשע"ה, 22/7/15, בעמ' 962), והוא קובע כהאי לישנא:
18 **"לא ייתן עוסק ולא יקבל, במסגרת עסקו, תשלום בשיק בעבור עסקה או כשכר עבודה, כתרומה,**
19 **כהלוואה או כמתנה, בלי ששם מקבל התשלום בשיק נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין."**
20 (ההדגשות שלי – י.ב.).
21
22 ניסוחו הרחב של הסעיף נועד לאסור על כל סוגי העסקאות, גם אם יוגדרו כעסקה, כתרומה,
23 כהלוואה או כמתנה, להתבצע באמצעות שיקים כאשר שם מקבל התשלום או נקוב בהם.

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

1 המילים "במסגרת עסקו" נועדו להבחין בין עוסק (קרי – בעל עסק) ובין מי שאינו עוסק (הנזכר
2 בסעי' 4(ב) – י.ב.) שעליו מוטלת הגבלה על קבלת שיק ללא שם נקוב בו, רק בסכום העולה על
3 5,000 ₪ ובין הפעילות העסקית לפעילותו הפרטית של אותו אדם (למשל, עוסק שרשום כעוסק
4 מורשה בלבד ולא כחברה בע"מ כמו בענייננו).

5
6 בענייננו, אין מחלוקת כי השיקים נועדו לקיום הפעילות העסקית של המערערת, שהיא חברה בע"מ,
7 במבנה שהושכר על ידה לצורך הפעילות העסקית, והם חתומים בחותמת החברה כמושכת השיקים.

8
9 ודוק, באותה מידה יכלה המערערת לטעון כי אינה עוסקת במתן הלוואות או מתנות, אך גם מתן
10 או קבלה של שיקים פתוחים למטרות אלה, אסור על פי החוק.

11
12 טענה נוספת בפי המערערת היא שהעיצום הושת לגבי המחאות שזמן פירעונן טרם הגיע במועד
13 התפיסה, ולכן המדובר בפעולות שלא אירעו בפועל.

14
15 אין בידי לקבל טענה זו.

16
17 סעי' 4(א) מגביל את השימוש בשיקים ובהיסבם **כבר בנקודת הזמן הראשונית של מתן השיקים או**
18 **קבלתם.**

19
20 האיסור הוא על **מתן שיקים** בלי ששם מקבל התשלום בשיק נקוב בשיק כנפרע או כנסב. אין שום
21 קשר נדרש בחוק בין זמן הפירעון ובין מועד פעולת מתן השיקים.

22
23 למעשה, לטעמי ההיגיון של תכלית החקיקה מוביל למסקנה הפוכה מזו לה מכוונת המערערת.

24
25 ברי, כי ככל שזמן הפירעון של השיק מרוחק יותר והוא אינו נושא את שם הנפרע או הנסב, כך הופך
26 המעקב אחרי קשה יותר, והסיכון כי יעבור מיד-ליד, חמור יותר.

27
28 יפים לעניין זה הדברים הבאים מתוך דברי ההסבר של הצעת החוק:

29 **"אמצעי תשלום נוסף המקל על העלמות מס והלבנת הון הוא סיחור שיקים, ובפרט - הסבת**
30 **שיקים ותשלום באמצעות שיק בלא שם הנפרע (להלן שיק על החלק). בישראל ניתן כיום להסב**
31 **שיקים בלא הגבלת הסכום או מספר ההיסבים, וזאת בלא תיעוד פרטי המסב והנסב. כמו כן ניתן**
32 **לשלם בלא הגבלה באמצעות שיק על החלק. בשל האנונימיות הנלווית לפעולות בשיקים מוסבים**
33 **ולשימוש בשיקים על החלק, וכן בשל הקלות שבהעברתם "מיד ליד", הם עשויים לשמש את**
34 **המבקשים לפעול הרחק מעיני רשויות המס והרחק מעיני המערכת הפיננסית המהווה כאמור**

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

1 שומר סף בכל הנוגע למאבק בהלבנת הון ומימון טרור. השימוש בשיקים כאמור עלול אף להביא
2 לבעיות נוספות: הצגת מחזורי פעילות פיקטיביים לצורך קבלת אשראי מהבנקים, מסירת השיק
3 לידי גורמים שונים המעורבים בביצוע עבירות, לרבות עבירות הלבנת הון ומימון טרור או
4 לגורמים בשוק המימון החוץ-בנקאי הלא לגיטימי, בלא ידיעתו של מושך השיק." (ההדגשות שלי
5 – י.ב.).

6
7 המערערת טענה גם בסעי' 27 לכתב הערעור כי משום שהשיקים הוגבלו למוטב בלבד ותמיד נפרעו
8 באותו חשבון, כאשר חתימת העסק מוטבעת עליהם, אין כל סיכון של הסבה, הסתרה או אובדן
9 יכולת המעקב.

10
11 לא ירדתי לסוף דעתה של המערערת בעניין זה.

12
13 על פי הודעת המשיבה מיום 30.10.2025, השיקים אמנם נושאים (עם הדפסתם) את הכיתוב "למוטב
14 בלבד", אלא שאין מחלוקת שהם נתפסו בידיו של המשכיר, ללא שם המוטב. המשמעות היא שקיים
15 גם קיים סיכון של העברתם, בדרך פשוטה, לכל נפרע אחר, על ידי הטבעת חותמת אחרת, שאינה
16 חותמתו של המשכיר. סיכון זה גם יצא משליטתה של המערערת, שכן השיקים אינם בידיה עוד, כי
17 אם ביד המשכיר.

18
19 ודוק, השאלה אם הסיכון התממש או טרם התממש, אינה רלוונטית להוראת סעי' 4(א) לחוק.
20 סעי' 4(א) אוסר על עצם יצירת הסיכון, במתן שיקים באופן הזה.

21
22 טענה אחרונה בפי המערערת נוגעת לפרשנות המשיבה את סעי' 11 לחוק באופן כזה ששולל ממנה
23 את הסמכות והאפשרות להפחית את סכום העיצום הכספי, כל עוד לא קבע שר האוצר, בהסכמת
24 שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, תקנות בדבר מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן
25 להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בחוק, בשיעורים שיקבע.

26
27 לטענת המערערת, פרשנות זו מובילה למצב אבסורדי ותסכל את כוונת המחוקק, הן משום שניכר
28 שהמחוקק כיוון הן באופן ניסוחו של סעי' 9 לחוק והן באופן ניסוחו של סעי' 11, כי תהא סמכות,
29 שבשיקול דעת, להפחית סכום העיצומים, והן משום שלא סביר כלל כי המנהל רשאי שלא להטיל
30 את העיצום הכספי (כעולה מהמילה "רשאי" בסעי' 9(א)) אך אינו רשאי להפחיתו.

31
32 אני מסכים עם ב"כ המערערת כי מצב דברים שבו המחוקק התכוון, כעולה מסעי' 11 לחוק, כי שיקול
33 הדעת המנהלי יכוון על ידי הרשות המבצעת בצורה ברורה, והדבר לא נעשה גם בחלוף שבע שנים
34 ומחצה מאז תחילת תוקפו של סעיף – איננו מצב רצוי.

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335-12 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

יפים לענייננו, בשינויים המחוייבים, הדברים הבאים מתוך דנגץ 10007/09 יולנדה גלוטן נ' בית
הדין הארצי לעבודה, פ"ד סו (1) 518 (להלן: "דנג"ץ גלוטן"):

**"כאשר יש בנמצא חוק שלא הוצאו תקנות הדרושות לביצועו, או כאשר קיים ריק
חקיקתי".** באין תקנות – שאלת יישומו של החוק תיגזר מלשונו, ממבנהו וממטרותיו
ומהמכשלה הצפויה לציבור מאי התקנת התקנות (ראו: בג"צ 28/94 צרפתי נ' שר
הבריאות פ"ד מט(3) 804, 815-816 (1995) והאסמכתאות הנזכרות שם (להלן – עניין
צרפתי).

**התרופה הרגילה והישירה למצב דברים שכזה היא הגשת עתירה לבג"ץ ודרישת סעד של
התקנת התקנות** (עיינו: בג"צ 295/65 אופנהיימר נ' שר הפנים והבריאות, פ"ד כ(ו), 309
(1996); בג"צ 7974/04 פלוני נ' שר הבריאות, פ"ד ס(1) 238 (2005); בג"צ 8313/02 איזון נ'
המוסד לביטוח לאומי, פ"ד נ"ח(6) 607 (2004); דפנה ברק ארז, משפט מינהלי, כרך א',
222-221 (2010)). **היה ולא הולכים בדרך האמורה והחוק נותר ללא תקנות משלימות –
לרוב החוק איננו ניתן להפעלה** (ראו: בג"צ 303/63 הרמתי נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים,
פ"ד י"ח (ג), 356 (1964); בג"צ 2557/05 מטה הרוב נ' משטרת ישראל, פסקה 19 לפסק דינו
של הנשיא (בדימוס) א' ברק (12.12.2006). **לכלל זה יש גם חריגים** (עיינו: בג"צ 6195/98
גולדשטיין נ' אלוף פיקוד המרכז, פ"ד נג(5) 317, 331 (1991), זמיר הסמכות המנהלית כרך
א' 210 (2010)). עמדת חברותי מבקשת לבוא בגדר החריגים והן סבורות שניתן להשלים
את החסר בדרך של פסיקה קזואיסטית, בעוד חברי, השופט נ' הנדל, אוחז בדעה שיש לבצע
כאן "חקיקה שיפוטית". (ההדגשות שלי – י.ב.).

החריגים בהם עסקינן בבג"צ גולדשטיין הוגדרו במסגרתו באופן הבא:
"אכן, יש שחוק תולה את ביצועו בתקנות שתותקנה מכוחו, ובאין תקנות אין החוק ניתן לביצוע.
ראו, למשל: בג"צ 303/63 הרמתי נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים [5]; בג"צ 129/59 לנגה נ' שר-
המשפטים [6]; ב' ברכה משפט מינהלי (כרך א) [21], בעמ' 184-185 ה"ש 15. **ויש שחוק ניתן
לביצוע אף באין תקנות ביצוע שהותקנו מכוחו. התשובה לשאלה אם באין תקנות ביצוע ניתן חוק
פלוני – או אין הוא ניתן – לביצוע, טמונה בראש ובראשונה בניסוחו של החוק, אם תולה הוא
עצמו אם לאו בהתקנתן של תקנות ביצוע.** ראו, למשל, ד"ר י' ה' קלינגהופר "שלטון החוק
וחקיקת משנה" [22], בעמ' 224:
**השאלה אם ובאיזו מידה אי-שימוש בסמכות של חקיקת משנה עשוי לגרום לחוסר אפשרות לבצע
את החוק או הוראות מסויימות אשר בו, תלויה בניסוחו של החוק ובמה שמשתמע ממנו. בדרך-
כלל ניתן לומר כי אי-התקנת תקנות מסוג תקנות-ביצוע לא יהיה בה כדי להביא לידי עיטב
בהפעלת החוק עצמו. הרי יש והמינהל נמנע מלהשתמש בסמכותו להתקין תקנות-ביצוע ובכל זאת
לא התעורר ולא הורגש כל קושי באשר לביצוע החוק.**" (ההדגשות שלי – י.ב.).

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

1
2 לטעמי, נוסחו של סעי' 11(ב) אינו תולה את ביצועו של החוק כולו בקביעת כללי הפחתה. ההיפך הוא
3 הנכון, הוא אינו מגביל את שיקול דעתו של שר האוצר שלא לקבוע מקרי הפחתה כלל אם לא ראה
4 לנכון לעשות כן: "שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע מקרים,
5 נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים
6 בפרק זה, ובשיעורים שיקבע." (ההדגשות שלי – י.ב.).

7
8 עוד אינני סבור כי זה המקרה המתאים להשלמת החסר בדרך של פסיקה קזואיסטית, במקום
9 מחוקק המשנה, כמקרה העוול החריג והזועק שמתואר בדנ"ץ גלוטן.

10
11 מכל מקום, ממילא המנהל יכול היה לעשות שימוש בסמכותו שלא להטיל עיצום על חלק מן
12 השיקים ולהטיל עיצום על חלק אחר, אם מצא בסיס לאבחנה ביניהם, כדרך חלופית להפחתה, עד
13 אשר ייקבעו מקרים, נסיבות ושיקולים בתקנות.

14
15 השאלה הניצבת לפניי בערעור זה היא שאלה מצומצמת הרבה יותר – קרי, האם בהינתן המצב
16 המשפטי הקיים, והמצב העובדתי שאינו במחלוקת, הייתה החלטתה של המשיבה שלא להטיל
17 עיצום חלקי **בתוך מתחם הסבירות**.

18
19 כידוע, בית המשפט אינו נדרש להחליף את שיקול דעתה של הרשות או לקיים דיון מחדש, אלא בוחר
20 אם ההחלטה התקבלה כדין, משיקולים ענייניים והיא מצויה בתוך **מתחם הסבירות** (ראה עשא
21 (נצ' 25-12-77324 **אולמי אצולת העמק בע"מ נ' פקיד שומה עפולה** והפסיקה הנוספת המובאת
22 שם).

23
24 לא מצאתי כי המשיבה שקלה שיקולים לא ענייניים במקרה זה או כי ההחלטה התקבלה שלא כדין.
25
26 עוד לא מצאתי כי ההחלטה מצויה מחוץ למתחם הסבירות.

27
28 כפי שפורט מעלה, עצם מתן השיקים באופן בו ניתנו, מהווה הפרה של הוראות החוק.

29
30 **בנוסף לכך כי אין בפי המערערת כל הסבר סביר למתן השיקים באופן זה.**

31
32 האמירה היחידה, בכתב הערעור, לגבי הסיבה למתן השיקים באופן זה מצויה בסעי' 10 לכתב
33 הערעור ולפיו: "דמי השכירות שולמו על ידי העוררת באמצעות שיקים דחויים, שנמשכו למוטב
34 בלבד. המשכיר נהג, **בהתאם לשגרת פעילותו הקבועה, להטביע את חותמת העסק על גב כל**

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 25-12-33335 אבו עאבד נ' מדינת ישראל

1 המחאה במועד הצגתה לפרעון בבנק, ולא במועד מסירתה". (ההדגשה שלי – י.ב.). ודוק, אין
2 התייחסות להטבעת החותמת בשורת המוטב אלא בגב בלבד – ולא זה המצב העובדתי המוסכם
3 בתיק זה.

4
5 כך או כך - המערערת מפנה את הזרקור לאופן פעילותו של המשכיר.

6
7 כך הייתה שגרת פעילותו – הא ותו לא.

8
9 הסבר זה, אינו מסביר דבר.

10
11 העובדה כי המשכיר התנהל באופן שגרתי בניגוד להוראות החוק, אינה מסבירה מדוע שיתפה
12 המערערת עם כך פעולה.

13
14 האם ביקשה לנהוג אחרת וסורבה? האם הבהירה למשכיר כי שני הצדדים עוברים על החוק? היכן
15 ההתכתבות בין הצדדים בעניין זה?

16
17 למערערת הפתרונים.

18
19 לאור כל האמור לעיל, הערעור נדחה.

20
21 עם זאת, בהתחשב בתרומתו של מנהל המערערת לקהילה הבדואית בנגב ובתפקידה של המערערת
22 במתן שירותי רפואה ועל מנת שלא להכביד עוד על פעילותה החשובה, אינני עושה צו להוצאות
23 בהליך זה.

24
25 פסק הדין ניתן היום, י"ח סיוון תשפ"ו, 03 יוני 2026, בלשכתי, בהעדר הצדדים.

26

יניב בוקר, שופט, סגן הנשיא

27
28